

Miljöskyddsnämnden Alingsås kommun
miljo@alingsas.se

Länsstyrelsens revision av er livsmedelskontroll

Länsstyrelsen genomförde den 25 mars 2021 en revision av er livsmedelskontroll.

Sammanfattning

Miljöskyddsnämnden uppfyller i stort lagstiftningens krav på offentlig kontroll. Av de tre avvikelser som noterades vid senaste revisionen (2016) är en helt åtgärdad och de andra två delvis åtgärdade.

Länsstyrelsen ser positivt på den goda personaltillgången och att tid finns för samsyn vilket bidrar till kompetensutveckling.

Länsstyrelsen ser särskilt allvarligt på att kontrollen inte har full kostnadstäckning genom avgifter under 2020 och 2021.

Rekommendationer

Länsstyrelsen rekommenderar myndigheten att

1. Ha full kostnadstäckning för livsmedelskontrollen genom avgifter. Se slutsats 17.
2. Ha en kompetensförsörjningsplan. Se slutsats 21.
3. Endast registrera livsmedelsverksamheter och tilldela dessa kontrolltid samt ta ut årlig avgift för registrerade verksamheter. Se slutsats 23.
4. Ha ett system för uppdatering av rutiner samt en rutin för sanktioner. Se slutsatser 13, 26 och 28.

Goda exempel

Vid revisionen noterades följande goda exempel i er livsmedelskontroll:

5. Uppföljning av kontrollåret 2020 är väl dokumenterad (resultat 11)
6. Det finns tid avsatt för samsyn och ärendediskussion vilket höjer kompetensen hos kontrollpersonalen (resultat 19)
7. Kontrollplanen är väl genomtänkt (resultat 24)

Antalet rekommendationer och goda exempel är inte ett mått på myndighetens status.

Åtgärdsplan

Ni har möjlighet att senast **den 21 maj 2021** komma in med en åtgärdsplan till Länsstyrelsen. Åtgärdsplanen bör innehålla en redogörelse för när och hur korrigerande och förebyggande åtgärder kommer att vidtas med hänsyn till de rekommendationer som Länsstyrelsen har givit.

Yttrande

Ni har möjlighet att senast **den 30 april 2021** yttra er om uppgifterna i rapporten, det vill säga om något är felaktigt.

Åtgärdsplan och yttrande kan lämnas via länsstyrelsernas [e-tjänst](#) eller med e-post till vastragotaland@lansstyrelsen.se. Vänligen ange denna rapportens diarienummer 4904-2021.

Syfte, metod och kriterier

Syftet med revisioner är att granska och utvärdera om kontrollmyndighetens planerade verksamhet och det praktiska genomförandet resulterar i att målen i förordning (EU) 2017/625¹ uppfylls.

Offentlig kontroll ska genomföras regelbundet och så ofta som det är lämpligt. Den ska vara riskbaserad, lämplig för att nå målen, rättssäker och verkningsfull. Målet ska vara säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen kan anses vara verkningsfull om den upptäcker eventuella avvikelser vid livsmedelsföretagen och ser till att de åtgärdas.

Vid en revision bedöms om kontrollmyndigheten genomför kontroll, upptäcker eventuella avvikelser och ser till att de åtgärdas samt om förutsättningarna för detta finns.

Revisioner genomförs även för att hitta goda exempel och för att ständigt förbättra livsmedelskontrollen.

Tre huvudfrågor besvaras vid revisionen:

- Finns en planerad verksamhet (mål, planer, rutiner) och görs det som planerats? Gör ni vad ni säger att ni ska göra?
- Vad blir verkan av punkt 1? Uppnås de mål och den verkan som planerats? Sker kontrollen på rätt sätt?
- Är den planerade verksamheten och dess verkan lämplig för att uppfylla kraven och målen i förordning (EU) 2017/625? Är mål, planer, rutiner etc.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa kontrollen av tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurhälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel, se [Livsmedelsverkets webbplats](#)

lämpliga och genomförs de på ett sätt som ger den verkan som avses i NKP² och i lagstiftningen? Gör ni rätt saker?

Revisionen utförs med stöd av artikel 6 i förordning (EU) 2017/625.

Deltagare

Vid revisionen deltog från Miljöskyddsnämnden Alingsås kommun:

- Susanna Nerell, ordförande
- Camilla Stensson, vice ordförande
- Fredrik Linusson, samhällsbyggnadschef och t.f. miljöskyddschef
- Helena Ingvarsson, avdelningschef livsmedel och hälsoskydd
- Ninni Andersson, livsmedelsinspektör
- Tomas Barthel, livsmedelsinspektör
- Anna Hedén, livsmedelsinspektör
- Marie Berghult, avdelningschef, endast vid avslutande möte

och från Länsstyrelsen Västra Götaland:

- Sara Samuelsson, läsveterinär
- Elisabeth Mustonen, läsveterinär

Genomförande

Vid revisionen granskades huvudsakligen följande områden, vilka beskrivs mer utförligt i Livsmedelsverkets vägledande text i Kontrollwiki³ :

- Organisation och samordning
- Mål
- Uppföljning
- Finansiering
- Opartiskhet
- Befogenheter
- Beredskap
- Kontrollpersonal
- Kompetens
- Registrering, godkännande, anläggningsförteckning
- Riskbaserad kontroll
- Rutiner och enhetlighet
- Kontrollrapporter
- Åtgärder vid bristande efterlevnad
- Öppenhet

Revisionen bestod av granskning av dokument och myndighetsrapportering samt digitala möten för diskussioner och intervjuer.

² Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan, se NKP-webben på www.livsmedelsverket.se

³ Se sidan ”Revision av kontrollmyndigheters livsmedelskontroll” i Kontrollwiki på www.livsmedelsverket.se

Livsmedelskontrollen handläggs på miljöskyddskontoret. Fem inspektörer arbetar med kontrollen varav två även arbetar med hälsoskydd. Det ger en bred kompetens och låg sårbarhet för sjukdom och annan frånvaro. I kommunen finns cirka 400 kontrollobjekt. I insiktsmätning som har gjorts efterfrågas mer vägledning vilket man kommer att möta främst med utförligare information på kommunens webbplats.

Bedömning

De rekommendationer som nämns ovan grundas på resultat och slutsatser, enligt nedan.

Organisation och samordning

Resultat

8. En planerad organisationsförändring den 1 april 2021 diskuterades och vi konstaterade att det är viktigt att vara medveten om de olika rollerna för drift och tillsyn i den framtida organisationen.
9. Det finns inga avtalade samarbeten för den operativa kontrollen. Förvaltningen samverkar med kommuner omkring i olika forum.
10. Miljöskyddsnämnden har inte någon samverkan med nämnder i andra kommuner.

Uppföljning

Resultat

11. Myndigheten har en väl dokumenterad uppföljning av kontrollen för 2020.
12. Införda rutiner är inte tillräckliga för att följa upp att konstaterade avvikelser blir åtgärdade.

Slutsats

13. Länsstyrelsen bedömer att avvikelserna från revisionen 2016 om otillräckligt system för att verifiera kontrollens effekt är delvis åtgärdade. Se även slutsatser 26 och 28. Se rekommendation 4.

Finansiering

I artikel 83 förordning (EU) 2017/625, punkt 2 föreskrivs att avgifter eller pålagor som tas ut i enlighet med artiklarna 79 och 80 får inte återbetalas direkt eller indirekt, förutom i de fall de har uttagits felaktigt.

Enligt 3 § avgiftsförordning (2006:1166) ska en kontrollmyndighets kostnader för offentlig kontroll av livsmedel täckas av en årlig avgift.

Det framgår av 9 § att den årliga avgiften ska betalas med helt avgiftsbelopp från och med det kalenderår då verksamheten påbörjas. Avgiften ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår.

Enligt 10 § får kontrollmyndigheten om det finns särskilda skäl sätta ned eller efterskänka avgiften

Resultat

14. Myndigheten tar ut avgift för kontroll som inte är planerad (tidigare kallat *extra offentlig kontroll*).
15. Myndigheten betalade tillbaka årsavgifter som togs ut under 2020 till samtliga ickekommunala verksamheter. Under 2021 tas inte ut några årsavgifter från livsmedelsverksamheter.

Slutsats

16. Länsstyrelsen bedömer att avvikelserna från revisionen 2016 om att myndigheten inte alltid tog betalt för extra offentlig kontroll är åtgärdad.
17. Myndigheten har inte kostnadstäckning för planerad livsmedelskontroll då inga avgifter tas ut för kontrollåret 2021 och avgifterna för kontrollåret 2020 delvis betalades tillbaka. Se rekommendation 1.

Kontrollpersonal

Resultat

18. Fem personer arbetar med livsmedelskontrollen varav två även arbetar med hälsoskydd. Det minskar sårbarheten och ger en bred kompetens.

Kompetens

Enligt 3 g § i LIVFS 2005:21 ska kontrollmyndigheten upprätta en plan för kompetensförsörjning (kompetensförsörjningsplan).

Av kompetensförsörjningsplanen ska framgå

1. den kompetens som myndigheten behöver för att fullgöra sina kontrolluppgifter
2. den kompetens som finns hos myndighetens personal samt andra personer som bedriver kontrollverksamhet för myndigheten
3. behovet av kompetensutveckling hos personalen
4. hur myndigheten avser att uppfylla kraven på kompetensförsörjning. Kompetensförsörjningsplanen ska hållas uppdaterad.

Resultat

19. Det finns tid avsatt för samsyn och ärendediskussion vilket höjer kompetensen hos kontrollpersonalen.
20. Kompetensförsörjningsplan saknas men den kommer att tas fram under 2021.

Slutsats

21. Myndigheten har inte någon kompetensförsörjningsplan. Se rekommendation 2.

Registrering, godkännande, anläggningsförteckning

Enligt artikel 10.2 i förordning (EU) 2017/625 ska behöriga myndigheterna upprätta en förteckning över aktörer och hålla den uppdaterad.

Enligt artikel 2 i förordning (EU) 178/2002 är definitionen av ett livsmedelsföretag varje privat eller offentligt företag som med eller utan vinstsyfte bedriver någon av de verksamheter som hänger samman med alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan av livsmedel.

Resultat

22. I registret finns några verksamheter som inte har tilldelats någon kontrolltid. Det var vid revisionen oklart om dessa var livsmedelsverksamheter eller inte.

Slutsats

23. Det finns brister i myndighetens register över livsmedelsverksamheter då verksamheter utan tilldelad kontrolltid fanns registrerade. Se rekommendation 3.

Riskbaserad kontroll

Resultat

24. Kontrollplanen är väl genomtänkt både vad gäller områden och metoder.

Rutiner och enhetlighet

Enligt 5.1 b i förordning (EU) 2017/625 ska behöriga myndigheterna ha förfaranden och/eller arrangemang för att säkerställa kvaliteten och enhetligheten i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på alla nivåer. Enligt artikel 12.1 och kapitel II i bilaga II till förordning (EU) 2017/625 ska dessa förfaranden på lämpligt sätt uppdateras

Resultat

25. Myndigheten saknade ett system för att hålla dokumenterade rutiner uppdaterade. Det finns rutiner som behöver uppdateras.

Slutsats

26. Det finns brister i uppdatering av rutiner. Se rekommendation 4.

Åtgärder vid bristande efterlevnad

Artikel 137, 138 och 139 i förordning (EU) nr 2017/625. 22, 23, 30a §§ i livsmedelslagen (2006:804). 39§ livsmedelsförordningen (2006:813). Förvaltningslagen (2017:900).

Enligt artikel 138.1 i förordning (EU) 2017/625 ska om bristande efterlevnad konstateras de behöriga myndigheterna vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att fastställa orsaken till och omfattningen av den bristande efterlevnaden samt fastställa aktörens ansvar, och lämpliga åtgärder för att säkerställa att den berörda aktören åtgärdar den bristande efterlevnaden och förebygger ytterligare

upprepningar. När de behöriga myndigheterna beslutar vilka åtgärder som ska vidtas ska de ta hänsyn till den bristande efterlevnadens art och till den utsträckning i vilken aktören tidigare har efterlevt bestämmelserna.

Av 25 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att innan en myndighet fattar ett beslut i ett ärende ska den, om det inte är uppenbart obehövt, underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet. Myndigheten får dock avstå från sådan kommunikation, om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver att beslutet meddelas omedelbart.

Resultat

27. Det har tagit tid innan krav har ställts vid allvarliga avvikelser då samma avvikelse har noterats för ett livsmedelsföretag vid upprepade kontroller.
28. Myndigheten saknar rutin för hur man ska gå vidare när en verksamhet inte åtgärdar avvikelser. Det finns en rutin för uppföljning av avvikelser men den når inte hela vägen fram. I den hänvisas till *rutin för sanktioner* men det finns inte någon sådan rutin.
29. Myndighetens beslut uppfyllde inte lagstiftningens krav då beslut inte alltid hade kommunicerat enligt förvaltningslagen.

Slutsats

30. Avvikelsen från revisionen 2016 om att myndigheten saknade system för hur åtgärder skulle vidtas för att se till att avvikelser åtgärdas är delvis åtgärdad. Det finns en rutin för uppföljning men det saknas rutin för hur sanktioner ska vidtas. Se rekommendation 4.

Övrigt

Kommunfullmäktige har beslutat att betala tillbaka vissa avgifter för 2020 och inte ta ut avgifter för 2021 som en del i ett tiopunktsprogram för att främja företagen i kommunen. Kommunen anser att det finns särskilda skäl för detta och kommer att presentera underlag för beslutet.

Sara Samuelsson

Kopia

- Livsmedelsverket, Utvärderingsavdelningen
- Kommunstyrelsen kommunstyrelsen@alingsas.se